

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- λειτουργικά διαφορετικές μορφές λόγου, εξυπηρετούν άλλες ανάγκες, παράγονται υπό διαφορετικές συνθήκες
- προφορικός λόγος: απροσχεδίαστος, υπό πίεση χρόνου, συνομιλιακός, άμεση επικοινωνία πομπού και δέκτη
- γραπτός λόγος προσχεδιασμένος: άνεση χρόνου για οργάνωση και έλεγχο, αδυναμία άμεσης ανάδρασης από τον δέκτη

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- «Ο προφορικός είναι κυρίως λόγος απροσχεδίαστος, επειδή, πολύ συχνά διαμορφώνεται τη στιγμή που εκφωνείται υπό την πίεση του χρόνου και του ακροατή. Γι' αυτό τον λόγο εμφανίζει συχνά συντακτικά ατελείς και ανολοκλήρωτες προτάσεις.» → ολοκληρωμένο επιχείρημα για τα γνωρίσματα του προφορικού λόγου (δύο προκείμενες → συμπέρασμα)

- «Αντίθετα ο γραπτός λόγος είναι κυρίως λόγος προσχεδιασμένος, αφού ο συγγραφέας του έχει συνήθως μεγαλύτερη άνεση χρόνου, ώστε από πριν να σκεφτεί και να οργανώσει το γραπτό του, να το ελέγξει, να το διορθώσει και, αν χρειαστεί, να το ξαναγράψει. Γι' αυτό ο γραπτός λόγος εμφανίζει συνήθως ολοκληρωμένες συντακτικά προτάσεις.» → ολοκληρωμένο επιχείρημα για τα γνωρίσματα του γραπτού λόγου (δύο προκείμενες → συμπέρασμα).

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Λέξεις που επαναλαμβάνονται: προφορικός, γραπτός λόγος - διαφορετικές.

Πρόθεση που υπηρετεί η επανάληψη: τονίζει τη σημασία των όρων αυτών και υπογραμμίζει τα χαρακτηριστικά τους.

Μετασχηματισμός παραγράφου:

Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος είναι δύο ισότιμες, αλλά λειτουργικά διαφορετικές, μορφές λόγου, που εξυπηρετούν άλλες επικοινωνιακές ανάγκες. Οι διαφορές μεταξύ τους σε γενικές γραμμές οφείλονται στις ξεχωριστές συνθήκες παραγωγής τους.[...]

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να προσδιορίσει με σαφήνεια και συντομία τα εξής:

- οι προεστοί αναστατώθηκαν, γιατί η ομηλική, χαμογελαστή και ζωηρή δασκάλα - πρότυπο εντελώς διαφορετικό από τη σεμνή, σοβαρή και λιγομίλητη συμπεριφορά που αναμενόταν από τις χωριατοπούλες- δεν μάθαινε απλώς γράμματα στα κορίτσια τους, αλλά, με τον δυναμισμό και τον αυθορμητισμό της, προκάλεσε επανάσταση, καθώς τους έδειχνε τον δρόμο για τη χειραφέτηση από την πατριαρχική κοινωνία όπου ζούσαν: οι χωριατοπούλες, όταν διαφωνούσαν, άρχισαν να ανταπαντούν στους πατεράδες τους, ακόμη κι αν ήταν κάποιος ξένος μπροστά, άρχισαν να εκφράζουν δηλαδή τις προσωπικές τους απόψεις, γεγονός ανεπίτρεπτο για τα δεδομένα της εποχής
- ως καλοί πατριώτες και νοικοκυραίοι -γνωρίσματα απαραίτητα της εποχής τους για έναν άντρα σοβαρό και με καλή κοινωνική θέση, που έπρεπε να είναι και θεματοφύλακας των πατροπαράδοτων αξιών- επέλεξαν, ως διέξοδο σε αυτή την ανατροπή των ηθών τους όχι να ζητήσουν την αντικατάστασή της, γιατί φοβούνταν μήπως τους στείλουν κάποια χειρότερη, αλλά να την παντρέψουν με κάποιον ντόπιο, γιατί θεωρούσαν ότι έτσι θα περιορίζαν την ανατρεπτική της επίδραση στα κορίτσια τους, καθώς εκείνη θα νοικοκυρευόταν και θα ησύχαζε
- έκπληξη τους προκάλεσε η άποψη της Αγγέλικας ότι τα κορίτσια πρέπει να επιλέγουν μόνες τους τον μελλοντικό τους σύζυγο και όχι απλώς να υπακούνε στη θέληση του γονιού τους, οπότε σκέφτηκαν ένα τέχνασμα, με το οποίο θα την έκαναν να επιλέξει τον άντρα που εκείνοι της προόριζαν, χωρίς να το καταλάβει.

Ο/Η μαθητής/-τρια εκφράζει την προσωπική του συμφωνία ή διαφωνία με την απόφαση των τοπικών αρχόντων να παντρέψουν την Αγγέλικα. Η τεκμηρίωση μπορεί να βασιστεί σε στοιχεία του κειμένου που αναδεικνύουν τον χαρακτήρα της Αγγέλικας.